

کارآفرین توسعه نگر

نگاهی به زندگی تقی رسولیان از بنیانگذاران کارخانه یزد باف

او وارد کننده رنگ از هلند نیز بود. رسولیان در آن سالها مانند بسیاری تجار و فعالان اقتصادی فعالیت‌های تجاری و صنعتی را با هم پیش می‌برد، از همین رو تقی رسولیان به فکر سرمایه‌گذاری‌های صنعتی و توسعه این موضوع هم افتاد و مقدار از سهام چندین واحد صنعتی که لوازم و کالاهای خانگی تولید می‌کردند مانند فیلکو، فیلور و... را خرید. علاوه بر اینها او در بین فعالان اقتصادی یزد و کشور نیز فرد خوش‌نامی محسوب می‌شود و در زمینه‌های صنفی و تشکیلاتی نیز فعالیت‌های گسترده‌ای انجام می‌داد تا جایی که به مدت ۲۰ سال ریاست اتاق بازرگانی، صنایع و معادن یزد را بر عهده داشت و در این سالها تلاش کرد تا با اتحاد فعالان بخش خصوصی اقداماتی را برای حل مشکلات آنها انجام دهد.

* کارخانه چیت سازی یزد باف

سرمایه ثبت شده در این شرکت صد میلیون ریال بود و رسولیان و شرکایش ۹۴ میلیون ریال از بانک ملی و صنعتی وام گرفته بودند. ساختمان این کارخانه در محوطه‌ای به مساحت ۱۰۰ هزار متر مربع با ۱۷ هزار متر زیربنا در سه کیلومتری یزد قرار داشت و دارای یک حلقه چاه عمیق بود.

رسولیان و شرکایش ماشین آلات لازم برای احداث کارخانه را از انگلستان و آلمان خریداری و نصب کردند. این کارخانه، دارای ۳۲۴ دستگاه بافندگی خودکار و واحدهای مجهز سفیدگری، رنگرزی، گل‌زنی، تکمیل پارچه و... بود و ماهیانه یک میلیون متر پارچه چیت رنگارنگ تولید می‌کرد.

آنها نخ تولیدی در کارخانه دستبافان یزد را خریداری می‌کردند. ظرفیت روزانه کارخانه ۴۰ هزار متر مربع بافندگی و بیش از ۲۰ هزار متر مربع چاپ و تکمیل بود. در سال ۱۳۴۶ تولید روزانه کارخانه ۱۲۰۰ بقچه نخ و ۱۰ هزار متر پارچه بود. میزان تولید در شش سال بعد (بهمن ۱۳۵۲) در این مجموعه به هفت میلیون متر مربع چیت، یک میلیون متر مربع چلووار و ۱٫۵ میلیون متر مربع پاتیس و ململ رسید. همچنین تعداد دوک‌های ریسندهی به ۳ هزار دستگاه و تعداد دستگاه‌های بافندگی به ۳۸۴ دستگاه با قدرت موتور ۳۵۰۰ اسب بخار رسیده بود.

براساس اسناد موجود و به نوشته کتاب سرگذشت پنجاه‌کنشگر اقتصادی ایران: «در سال ۱۳۴۰ تعداد ۶۰۰ کارگر و یک متخصص خارجی در کارخانه

هجری شمسی (۱۰۶ سال پیش) در محله سهل بن علی یزد در خانواده‌ای مذهبی و ثروتمند به دنیا آمد. او تحصیلات ابتدایی را در مدرسه تدین و دبیرستان را تا کلاس هشتم به پایان رساند و پس از آن وارد بازار کار و تجارت شد.

او سال‌ها در بازار یزد مشغول تجارت قند، شکر و روغن بود و باتوجه به پشتکار و تلاش بسیار ثروت خوبی توانست از این راه کسب کند. اما تجارت و کسب درآمد و ثروت خواسته‌های اصلی تقی رسولیان نبودند؛ او به توسعه شهر و زادگاهش فکر می‌کرد و در همین زمینه تصمیم گرفت قدم‌هایی بردارد که مهم‌ترین آن بدون شک راه‌اندازی شرکت توسعه برق و کشاورزی در سال ۱۳۲۹ بود.

در آن زمان بسیاری از خانه‌های یزد برق شهری نداشتند و تقی رسولیان با تاسیس این شرکت به دنبال توسعه خطوط برق در شهر یزد و مناطق دیگر بود. شرکتی که مرکز آن در یزد قرار داشت ولی بخش عمده فعالیتش در تهران به عنوان پایتخت انجام می‌گرفت. همچنین در این دوره او در کنار تجارت قند و شکر و... موتورهای برقی آبیاری، رادیو و تلویزیون و کالاهایی از این دست که تکنولوژی جدید و به روزی بودن را نیز وارد می‌کرد، همچنین

در سال ۱۳۲۵ گروهی از فعالان اقتصادی یزد، قصد تاسیس کارخانه چیت سازی را داشتند؛ اما به دلیل محدودیت ارزی تاسیس این کار به مدت ۱۰ سل به تاخیر افتاد تا اینکه در نهایت در دی ماه سال ۱۳۳۸ با سرمایه‌گذاری تقی رسولیان و شرکایش بهره‌برداری از این کارخانه شروع شد.

با مطالعه تاریخ تحولات اقتصادی و اجتماعی شهر یزد در قرن معاصر برخی از اسامی همچون «تقی رسولیان» بیش از دیگران شنیده می‌شود، فعال اقتصادی و اجتماعی بخش خصوصی که هم‌دستی در تجارت داشت و هم به توسعه صنعتی و زندگی بهتر مردم این شهر و کشور کمک‌های بسیاری کرد و پیشرو و کارآفرین بود، او کارخانه‌ها و شرکت‌های متنوعی همچون یزد باف راه‌اندازی کرد که همچنان با گذشت چندین دهه به فعالیتشان ادامه می‌دهند.

استان یزد یکی از مناطق برتر کشور در حوزه نساجی و تولید منسوجات در دهه‌های اخیر بوده و کارخانه‌های متعددی در این زمینه در این استان و در نزدیکی شهر یزد راه‌اندازی شده است که یکی از موفق‌ترین آن کارخانه یزد باف است که از سوی تقی رسولیان و چند نفر از شرکای او راه‌اندازی شد. تقی رسولیان فرزند حاج عبدالرسول در سال ۱۲۸۹

جمله تقی رسولیان به عهده گرفتند. آنان از مردم خواستند کمک های خود را به حساب مشترک آنان واریز کنند تا این مرکز ساخته شود.

در کنار اینها همچنین تقی رسولیان خوابگاهی برای دانشجویان یزدی دانشگاه تهران در کوی امیرآباد (کارگر شمالی) احداث کرد. البته پیش از او چنین کاری را سید محمود لاجوردی نیز برای دانشجویان کاشانی مقیم تهران انجام داده بود. احداث مسجد امیرالمومنین در خیابان آزادی تهران نیز، یکی دیگر از فعالیت های خیریه او بود. همچنین رسولیان اقدام به تجهیز بخش اکسیژن بیمارستان محبیبان یزد کرد. پس از درگذشت تقی رسولیان پسرش مهدی فعالیت های خیریه خانواده را ادامه داد. خانه پدری و اجدادی رسولیان یزد که در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده است، در سال ۱۳۶۸ به دانشگاه یزد اهدا شد که از آن به عنوان دانشکده معماری استفاده می شود.

* میراث خانوادگی رسولیان دانشکده معماری شد

خانه رسولیان که بیشتر از صد سال عمر دارد در محله سهل بن علی یزد قرار گرفته و از دو بخش بیرونی و اندرونی تشکیل شده است. حیاط بیرونی محل پذیرایی از مهمانان و برگزاری مراسم و روضه خوانی بوده و اتاق بزرگ ارسی با شیشه های رنگی، حوضخانه، تالار، زیرزمین و بادگیر، فضاهای اصلی قسمت بیرونی را تشکیل می داده است. حیاط داخلی که قسمت خصوصی خانه است از اتاق های سه دری، پنج دری، ارسی، تالار، کلاه فرنگی و بادگیر تشکیل شده است که حیاطی بزرگ دارد و حوضی بزرگ در وسط آن خودنمایی می کند. در قسمت پائینی اتاق ها تالار، کلاه فرنگی، زیرزمین ها و جوی آب قرار دارند که هر کدام، برای نگهداری لوازم، مواد غذایی و استراحت در فصل تابستان کاربری داشته اند. علاوه بر این این خانه دارای یک حمام است که بین حیاط بیرونی و اندرونی قرار گرفته است. امروزه بخش های مختلف این خانه تاریخی به فضاهای آموزشی تبدیل شده و محل برگزاری سمینارهای مختلف علمی است؛ خانه های که از سال ۶۸ خانواده رسولیان آن را وقف دانشگاه یزد کرد و بعد از مرمت به عنوان دانشکده معماری و شهرسازی مورد استفاده قرار می گیرد.

منبع: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

ساخته بود، دفن کردند. با فوت تقی رسولیان عمده کارهای اقتصادی او را فرزند پسرش مهدی (تقی رسولیان سه فرزند داشت، دو دختر و یک پسر) ادامه داد. مهدی بعد از پیروزی انقلاب در حوزه ساخت و ساز نیز فعالیت هایی کرد. او نیز در سال ۱۳۹۱ درگذشت.

* از ساخت خوابگاه دانشجویی در کوی تا اهدا خانه پدری به دانشگاه

خانواده رسولیان جز فعالان اقتصادی ایران هستند که به احداث موسسه خیریه روی آورند. البته تقی رسولیان پیش از اینکه موسسه خیریه رسولیان را راه اندازی کند به موسسه های خیریه دیگر کمک می کرد. برای مثال او به همراه غلامرضا آگاه، عبدالحسین اخوان سیگاری، حاج اکبر مشروطه و... از اعضای هیئت مدیره یک مدرسه خیریه بودند. اما در کنار این ها عمده فعالیت های خیریه و مسئولیت اجتماعی خانواده رسولیان در موسسه خیریه خود آن ها متمرکز شده بود. موسسه خیریه رسولیان، حدود ۷۰ مدرسه، مجسد، حمام و... در طول فعالیتش ساخته است. در سال ۱۳۵۰ مدرسه رسولیان را در امام شهر و حسن آباد مشیر یزد احداث کرد و در سال ۱۳۵۸ دبستان دخترانه مهدیه را افتتاح کرد. آن چه در این بین اهمیت دارد نگاه تقی رسولیان به مناطق حاشیه ای در توسعه آموزشی تهران و یزد است، او مسجد بزرگ رسولیان را با دو بخش زمستانی و تابستانی در یزد ساخت (محل دفن پیکر خود او). همچنین تقی رسولیان در طی سال های ۱۳۴۴ تا ۱۳۴۷ یک دبیرستان دخترانه و کتابخانه نیز احداث کرد، این فعالیت ها بیانگر توجه او به آموزش زنان و دختران و گسترش حوزه عمومی است. همچنین مرکز درمانی سید الشهدا با همکاری و تامین مالی او توسعه یافت.

در رمضان ۱۳۷۷ (۱۳۲۸ شمسی) دو نفر از روحانیان یزد به نان حاج سید محمدباقر مدرس و حاج شیخ محمد صدوقی اعلامیه ای را صادر کردند که در طی آن گفته بودند همان طور که مشهدی ها، اصفهانی ها، مازندرانی ها و تهرانی ها در کربلا در جوار حرم امام حسین (ع) برای خود مسافرخانه و حسینیه دارند، شایسته است که یزدی ها نیز - که در امور خیریه، پیش قدم هستند - مسافرخانه و حسینیه درست کنند که در کمال توسعه و زیبایی مورد پسند همگان باشد. مسئولیت ساخت حسینیه را سه نفر از تجار یزد از

یزدباف مشغول به کار بودند رئیس هیات مدیره اولیه، محمدتقی رسولیان، مدیرفنی کارخانه، مهندس طاهری و اعضای هیات مدیره، رضا حکمی زاده و محمود ریسمانی بودند. همچنین محمود ریسمانی، رسولیان و حسین کوراوغلی یک کارخانه ریسندگی در قسمت غرب اراضی مهدی آباد یزد هم تاسیس کردند. این کارخانه در آن سال ها یکی از زیباترین ساختمان های یزد بود و ریسمان شماره ۱۰ و ۲۰ در آن تولید می شد.

همچنین کارخانه دیگری در ۱۲ کیلومتری جنوب یزد با سرمایه مشترک رسولیان و بشارت تاسیس شد. این کارخانه، کار پشم ریزی را انجام می داد. رسولیان پس از اینکه، مدتی واردات رنگ روی آورد، شرکت رنگ سازی و شیمیایی رنگین را هم تاسیس کرد.

در سایت کارخانه یزد باف درباره پیشینه این مجموعه با نام بردن از تقی رسولیان به عنوان یکی از بیانگذاران آمده است: «شرکت یزد باف (سهامی عام) در سال ۱۳۳۵ در شهر تاریخی یزد تاسیس شد و پس از آن کارخانجات ریسندگی، بافندگی، چاپ و تکمیل انواع پارچه های پنبه ای در زمینی به مساحت ۱۲۰ هزار متر مربع احداث شد. طرح توسعه کارخانه در زمینی به مساحت ۲۷۰ هزار متر مربع و زیر بنای ۱۱۲ هزار متر مربع در سال ۱۳۷۶ به بهره برداری رسید.

در حال حاضر نیز این شرکت با بهره گیری از ماشین آلات مدرن از معتبرترین شرکت های سازنده اروپایی، دانش فنی، تجربه و تلاش بیش از ۱۰۰۰ نفر پرسنل دارد و یکی از بزرگترین کارخانجات نساجی در خاورمیانه محسوب می شود که قادر است انواع پارچه های شلوازی (جین و کتان)، پیراهنی، ملحفه ای، پرده ای، مانتویی، چادر مشکی، رومبلی و پتوی سبک با ترکیب پنبه، الیاف مصنوعی و یا مخلوط آنها را تولید کند. سهم عمده ای از محصولات کارخانه جدید، به کشورهای آلمان، ایتالیا، ترکیه، یونان و فرانسه صادر می شود و این شرکت افتخار دارد که تاکنون چندین مرتبه به دریافت لوح تقدیر به عنوان صادر کننده نمونه نائل شده است. البته تقی رسولیان به دلیل بیماری در سال ۱۳۵۰ درگذشت و نبود تا توسعه و گسترش بسیار زیاد کارخانه یزد باف را ببیند. پیکر او را در گوشه حیاط مسجدی که به عنوان خیریه در یزد